

Et forsvar for generalistspesialisten

Før Arne Holte ber myndighetene reformere spesialistutdanningen, bør vi ha klart for oss hvilke oppgaver spesialisten skal løse, og hva slags helsetjenester vi skal ha i framtiden.

TEKST

Elise Constance Fodstad

PUBLISERT 7. februar 2023

EMNER

Spesialistutdanningen

Tematisk organisering

Elise Constance Fodstad. Foto:
privat

I februarutgaven av Psykologtidsskriftet ettespør Arne Holte mer spesialiserte spesialistløp (Holte, 2023). Han mener en reform av spesialistordningen kan understøtte et mer tematisk organisert psykisk helsevern. Han synes å legge til grunn at ekspertutvalget som skal utrede dette, vil konkludere med at mer tematisk organisering er nødvendig, mulig og klokt, og også at utvalgets konklusjon vil få bred støtte i feltet og hos myndighetene. Han bør nok vente litt. Sjefredaktør Williams har skrevet godt om noen av dilemmaene i utvalgets arbeid (Williams, 2022).

I mellomtiden har også Helsepersonellkommissjonen pekt på en fremtid der tjenester bygges nedenfra, med generalistkompetanse som en viktig byggestein. Holtes framtidvisjon for spesialistspesialister kan fort bli en levning fra en tid der noen trodde at økt spisskompetanse skulle skape bedre bærekraft.

Fordypningen og spisskompetansen i spesifikke behandlingsmetoder og tilstandsbilder er viktig og nyttig, men i framtidens offentlige helsetjenester trenger vi generalistspesialister med stor breddekompetanse og noe spisskompetanse.

«Holtes framtidsvisjon for spesialistspesialister kan fort bli en levning fra en tid der noen trodde at økt spisskompetanse skulle skape bedre bærekraft.»

Det siste innebærer at spesialistene innenfor en større enhet i psykisk helsevern/TSB (for eksempel et DPS eller en BUP, eller for sjeldnere tilstander; et sykehus) til sammen skal inneha spisskompetanse for tilstandene vi skal utrede og behandle. Når jeg møter en pasient som har en tilstand jeg ikke er ekspert på selv, så går jeg inn til en kollega, i tråd med allmenne forsvarlighetskrav. Men – jeg er i stand til å håndtere, på godt nok vis, en stor bredde av sammensatte problemstillinger, og kan utøve kunnskapsbasert praksis som sikrer godt nok fag, og som sikrer rettighetene til pasientene jeg kommer i kontakt med. Jeg tilpasser min praksis til pasienten.

LES OGSÅ

Psykologer er ikke spesialiserte nok

Psykologer bør bli langt mer spesialiserte enn det dagens spesialistordning gir rom for.

Grunnen til at vi trenger generalistspesialister, er at pasienter ofte har uavklarte, komorbide og sammenvevde tilstander, symptomer på en psykisk lidelse overlapper med symptomer på en annen, og rett behandling er sjelden gitt ut fra diagnosen. Noen ganger blir ikke tilstanden avklart skikkelig; det er rett og slett for mange usikkerhetsmomenter. Videre er det ikke slik at en diagnose dikterer behandlingen, og når flere behandlingsmetoder er nyttige for samme lidelse, bør pasienten kunne velge metode.

«Jeg tilpasser min praksis til pasienten»

I klinikken vil dessuten ofte funksjons- og evnenivå være vel så relevant informasjon for å avgjøre riktig behandling som diagnosekoden. For å ta alle disse hensynene trengs generalistspesialisten, og det er denne erkjennelsen som ligger til grunn for spesialiseringløpene som er rettet inn mot de offentlige helsetjenestene.

Offentlige tjenester trenger beslutningspsykologer: spesialister med stor systemkompetanse, kjennskap til mange ulike tilstander og hvordan de skal utredes (godt nok), og med oppdatert kunnskap om relevant behandling og tiltak. De må også ha kunnskap om hvem som besitter relevant kompetanse hvis de ikke har det selv, og om hvilke pasienter som skal prioriteres, og hvordan. Yngre psykologer er ofte overveldet i møtet med alt dette (Haaland, 2023). Den unge psykologen trygges best av alt av en trygg generalistspesialist som vet hvordan man løser det meste, og som vet hvordan man går fram når man står fast, uten å skyve ansvaret fra seg før pasienten er ivaretatt.

Før Holte ber myndighetene gjøre en reform av spesialistutdanningen vår, bør vi ha klart for oss hvilke oppgaver som spesialisten skal løse, og hva slags helsetjenester vi vil kunne ha i framtiden.

TEKST

Elise Constance Fodstad, psykologspesialist, stipendiat

+ Vis referanser

- Holte, A. (2023). Psykologer er ikke spesialiserte nok. Tidsskrift for Norsk psykologforening, 60 (2), 113-114. <https://psykologtidsskriftet.no/debatt/2023/01/psykologer-er-ikke-spesia...>
- Haaland, F.H. (2023). Den vanskelige overgangen. Tidsskrift for Norsk psykologforening, 60 (1), 43-44 <https://psykologtidsskriftet.no/kronikk/2023/01/den-vanskelige-overgangen>
- Williams, K.C. (2022, 15. desember) Ingvild Kjerkols blindvei til kvalitet i psykisk helsevern. Dagens Medisin. <https://www.dagensmedisin.no/debatt-og-kronikk/ingvild-kjerkols-blindvei...>